

RAJČAN

MESAČNÍK MESTSKÉHO ÚRADU V RAJCI

OKTÓBER / 2018

RAJECKÁ VYHLIADKOVÁ VEŽA NA DUBOVEJ

Snímka: Richard Köhler

V TOMTO ČÍSLE SI PREČÍTATE:

- Aktuálne informácie z mesta a mestského úradu •
- Mesto Rajec vydáva novú knihu o Rajci – na otázky odpovedá primátor mesta •
- Zoznam zaregistrovaných kandidátov na post primátora a na post poslanca mestského zastupiteľstva •
- Čím žili naše materské školy v lete... ••• Rozhľadňa – vyhlídková veža na Dubovej •
- Memoriál Louisa Crosa aj s novou rajeckou rozhľadňou ••• Návšteva v Rýmařove •
- Predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľného odpadu v meste Rajec •
- Vynovená Materská škola na Mudrochovej ulici ••• Rajecká stonožka ••• Projekty KSŠ •
- ZŠ Lipová: Dotyková krása ••• KSŠ: Prázdninový tábor predškolákov ••• KSŠ: Denný tábor •
- Dorastenci na čele tabuľky, muži s prvými víťazstvami ••• V Žiline vznikol odbor prevencie kriminality •
- Najmodernejšie technológie už aj u rajeckých zubárov ••• Teória čísel - poradové násobenie •
- Klub dôchodcov: Výlet do Banskej Štiavnice ••• Spoločenská rubrika ••• Pozvánky ••• Inercia •

MESTO RAJEC VYDÁVA NOVÚ KNIHU O RAJCI

V okolí Rajca máme obrábané poľnohospodárske plochy a občas je cítiť zápach z hnojenia, v tomto týždni bol však zápach dosť intenzívny. Prečo?

V stredu 26. septembra bol Rajec atakovaný intenzívnym zápachom, čo mnohým z nás nebolo príjemné, keďže zápach bol omnoho intenzívnejší ako po iné razy. Okamžite sme si dohodli stretnutie s konateľom firmy Agroregión p. Gabčíkom, od ktorého sme žiadali vysvetlenie, prečo je zápach tak strašne silný. Vysvetlil nám, že zvolili zlý agrotechnický postup a na polia vyvážali čerstvý hnoj a nie odležaný a ten vlastne spôsobil tento nepríjemný, až doslova protivný a štipľavý zápach.

Na p. Gabčíka sme preto vzniesli našu požiadavku, aby sa takýto postup už v budúcnosti neopakoval a Agroregión musí k tomu prijať adekvátne opatrenia. Do budúca budú používať len prehnitý hnoj a okamžite ho musia zapracovať do zeme, čiže zaoarať. Konateľ spoločnosti garantoval, že v budúcnosti sa to už nebude opakovať.

Od mája 2018 sa zmenil zákon a povinnosť udržiavať chodníky počas zimného obdobia prešla z občanov na majiteľov prípadne správcov chodníkov. V našom meste táto povinnosť prešla na Mesto Rajec, je to schopné zabezpečiť pre celé mesto?

V súčasnosti sa už pripravujeme na túto situáciu. Priznám sa, uvidíme, čo prinesie prax. Nie je v kapacitách žiadneho mesta na Slovensku ohrňať všetky chodníky v meste.

Do predchádzajúcej zimnej sezóny sme sa vždy snažili v meste očistiť od snehu všetko čo bolo v našich silách a bude tomu tak aj v tomto zimnom období.

Po meste sa rozpráva, že sa vraj už začal stavať chodník medzi Rajcom a Šujou. Je to pravda?

Chodník sa zatiaľ ešte nezačal stavať. Viac ako tri roky nám trvala príprava, t.j. zhotovenie geometrického plánu. Zistili sme, že tieto pozemky patria Slovenskej správe ciest. Na základe geometrického plánu bolo treba so Slovenským pozemkovým fondom podpísať nájomnú zmluvu, spracovať projektovú dokumentáciu, vybaviť územné rozhodnutie a stavebné povolenie. Toto všetko sa nám už podarilo. Následne sa nám podarilo vybaviť bezodplatným prevodom zo Slovenského pozemkového fondu zapísanie dotknutých pozemkov do majetku Mesta Rajec. Stihli sme podať žiadosť na ministerstvo dopravy ohľadom financovania výstavby tohto chodníka z eurofondov. Predmetom výstavby má byť aj odkanalizovanie celej cesty, vybudovanie verejného osvetlenia a samotná výstavba chodníka.

Keďže sme však mali materiál, ktorý bol vhodný na podkladové vrstvy pod tento chodník, časť tohto materiálu sme už na danú lokalitu aj vyviezli.

Môže sa stať, že finančné prostriedky z eurofondov nezískate. Bude sa chodník robiť aj tak?

V prípade, že by nám finančné prostriedky z ministerstva neschválili, Mesto Rajec je v ta-

kej finančnej kondícii, že si tento chodník môže dovoliť vybudovať aj z vlastných finančných prostriedkov.

Na Dubovej pribudla vyhladková veža.

V nadväznosti na chodník Okolím Rajecského hradu, sme podali v minulosti druhý projekt prostredníctvom cezhraničnej slovensko-poľskej spolupráce Intereg a som veľmi rád, že sa nám aj tento projekt podarilo zrealizovať. Jeho vyvrcholením je vybudovanie vyhladkovej veže na Dubovej, ktorá je doplnením náučného chodníka. Pevne verím, že nielen Rajčania, ale aj návštevníci Rajeckej doliny ju budú hojne využívať ako turistickú zaujímavosť.

14. októbra sa uskutoční jej slávnostné otvorenie, na ktoré pozývame širokú verejnosť. Začíname o 14. hodine pri križi pod Dubovou.

Už viackrát sme informovali o tom, že sa Mestu Rajec podarilo získať finančné prostriedky z eurofondov na kompostéry pre každý rodinný dom v meste. Kedy ich budete odovzdávať občanom?

Už dva roky sa snažíme získať finančné prostriedky z ministerstva životného prostredia na kompostéry. Môžem konečne oznámiť, že už v najbližších dňoch dostaneme prvú dodávku časti kompostérov a začiatkom novembra nám dodajú aj zvyšné. Následne po jednotlivých uliciach zvoláme stretnutia s občanmi, kde im bude vysvetlená montáž, ak to niekto nebude vedieť zmontovať, tak mu s montážou pomôžeme a ak bude treba, tak im kompostér dovezieme až domov.

Čo si sľubujete od vlastných kompostérov v rodinných domoch?

V zmysle zákona je každý občan zodpovedný za svoj biologicky rozložiteľný odpad – nielen za biologický odpad, ktorý tvorí na svojom pozemku, ale aj vo svojej domácnosti.

Predpokladáme, že keď občanom vytvoríme podmienky, vyškolíme ich, budeme organizovať prednášky, roznesieme letáky o tom ako sa má kompostovať, bude menej odpadu v kontajneroch, a teda aj na skládke. Občania si prostredníctvom kompostéru vyrobia kompost do vlastnej záhrady a uzavrie sa obeh vyprodukovaného biologicky rozložiteľného odpadu. Výsledkom by malo byť aj to, že sa zlikvidujú po Rajci stojiská na trávu, o ktorých sme hneď od začiatku hovorili ako o dočasných riešení. Lebo ľudia aj tak tento systém nedodržiavali tak, ako bol navrhnutý, a teda bol pre nás veľmi finančne i časovo náročný. A dovoľm si povedať, že sme to robili ako jediné mesto na Slovensku.

Samozrejme, že tak, ako doteraz zostane počas sezóny otvorené aj Rajecké kompostovisko – vždy každú sobotu a v týždni po dohode s odd. výstavby a životného prostredia.

Pretože niektorí obyvatelia o tom stále nevedia, chcem dať do pozornosti, že už viac ako rok máme na Javorovej ulici (sídliisko Sever) a na Mudrochovej ulici (sídliisko Juh) zberné nádoby na použitý kuchynský olej, kam ho môžu občania vyhodiť v uzatvorených fľašiach a my ho následne dávame ďalej ekologicky spracovať.

AKTUALITY Z MESTA

**Na otázky odpovedá
Ing. Ján Rybárik, primátor mesta**

V minulom čísle sme informovali, že ste získali finančné prostriedky aj na zakúpenie elektromobilu pre potreby mesta. Už ste vysúťažili dodávateľa?

Ako sme už informovali, boli sme úspešní so žiadosťou na poskytnutie finančných prostriedkov z Environföndu na zakúpenie elektromobilu.

Na základe oznámenia Mesto Rajec prostredníctvom verejného obstarávania podpísalo zmluvu s predajcom značky Nissan a pre potreby mestského úradu pribudne elektromobil – úžitková dodávka Nissan NV200, ktorá bude slúžiť ako viacúčelové vozidlo, ktoré má nulovú spotrebu a dojazd automobilu v meste je zhruba 300 km. Mala by byť dodaná ešte v tomto roku.

Chystáte pre Rajčanov nejakú zaujímavosť?

Mesto Rajec pripravuje historicky prvé vydanie knihy o Rajci a Rajeckej doline.

Obsah knihy je venovaný histórii Rajeckej doliny a ako základ bolo použité dielo, ktoré v rokoch 1956-1961 spracoval František Kalesný, ale nikdy nebolo vydané a bolo odložené do zabudnutia. Ešte za života p. Kalesného sme sa s ním rozprávali o jeho vydaní, čo sa nám však nepodarilo. Po čase sme sa k tomuto dielu vrátili a rozhodli sme sa toto dielo vydať.

Do obsahu sme ešte zakomponovali prácu nášho rodáka p. Miloša Smatanu, ktorý je vedeckým pracovníkom v Slovenskej akadémii vied a jeho časť rozoberá nárečie v Rajeckej doline. Ďalšou časťou je prierez histórie obcí Rajeckej doliny a posledná časť sa zaoberá históriou, vznikom a zánikom Rajecského hradu, ktoré obe spracoval p. Ján Jasenovec.

Kniha, ktorá bude mať okolo 400 strán je v etape finalizácie a predpokladám, že v októbri bude vytlačená a následne ponúknutá našim občanom, ktorí budú mať záujem o kúpu.

Kniha bude mať vysokoodborný obsah a bude slúžiť aj pre odborné účely a regionálne vzdelávanie žiakov a študentov, ktorí budú chcieť mať hodnotné informácie o našej doline.

Za rozhovor ďakuje Šzá

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV PRE VOĽBY DO MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA V RAJCI

Mesto Rajec uverejňuje podľa § 173 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby do mestského zastupiteľstva podľa volebných obvodov

VOLEBNÝ OBVOD Č. 01

Vo volebnom obvode sa volia 4 poslanci.

1. **Monika Ďurechová**, JUDr., právnička, 29 r., Slovenská národná strana
2. **Bohuslav Gelatka**, JUDr., 35 r., advokát, nezávislý kandidát
3. **Peter Hanus**, Mgr., 49 r., učiteľ, nezávislý kandidát
4. **Juraj Jasenovc**, Ing., 34 r., učiteľ, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OL'ANO)
5. **Marek Kmeť**, Ing., 31 r., technik BOZP a PO, nezávislý kandidát
6. **Stanislava Koleková**, Bc., 33 r., admin. prac. na obec. úrade, Slovenská národná strana
7. **Jaroslav Kopera**, 41 r., pracovník oddelenia kultúry, Slovenská národná strana
8. **Ján Pekara**, 51 r., autoklapiar, nezávislý kandidát
9. **Michal Šupka**, Mgr., 44 r., učiteľ, nezávislý kandidát
10. **Mária Turzová**, Ing., 35 r., operátor výroby, nezávislý kandidát
11. **David Vrtaňa**, Ing., 25 r., učiteľ, SME RODINA – Boris Kollár

VOLEBNÝ OBVOD Č. 02

Vo volebnom obvode sa volia 2 poslanci.

1. **Róbert Augustín**, Mgr., 46 r., riaditeľ školy, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OL'ANO)
2. **Peter Pekara**, Ing., 45 r., lesný inžinier, nezávislý kandidát
3. **Miroslava Šibíková**, Mgr., 31 r., vedúca zmeny logistiky, nezávislý kandidát
4. **Emil Zafka**, Ing., 54 r., manažér, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OL'ANO)

VOLEBNÝ OBVOD Č. 03

Vo volebnom obvode sa volia 3 poslanci.

1. **Vladimír Dubec**, 60 r., živnostník, nezávislý kandidát
2. **Ján Kavec**, 48 r., konateľ spoločnosti, nezávislý kandidát
3. **Anna Kecerová Veselá**, JUDr., 54 r., advokát, nezávislý kandidát
4. **Ján Mihalec**, PaedDr., 41 r., zástupca riaditeľa školy, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OL'ANO)
5. **Gustáv Mucha**, Ing., 45 r., štátny zamestnanec, nezávislý kandidát
6. **Vladimír Rybár**, 43 r., obchodný riaditeľ, nezávislý kandidát

VOLEBNÝ OBVOD Č. 04

Vo volebnom obvode sa volia 4 poslanci.

1. **Lumír Kardoš**, 26 r., vodný záchranár, nezávislý kandidát
2. **Ľuboš Kľučka**, 41 r., školník, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OL'ANO)
3. **Jana Koledová Žideková**, 58 r., ekonómka, nezávislý kandidát
4. **Martin Matejka**, 36 r., servisný technik, nezávislý kandidát
5. **Jana Paulinyová**, Mgr., 50 r., učiteľka, nezávislý kandidát
6. **Marta Repková**, Bc., 60 r., sociálna pracovníčka, KDH
7. **Zuzana Žideková**, Ing., 48 r., projektová manažérka, nezávislý kandidát

*Ing. Juraj Kecer,
predseda Mestskej volebnej komisie v Rajci*

Ilustračná snímka. internet

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV PRE VOĽBU PRIMÁTORA MESTA RAJEC

Mesto Rajec uverejňuje podľa § 178 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľbu primátora mesta Rajec

1. **Monika Ďurechová**, JUDr., 29 r., právnička, Slovenská národná strana
2. **Milan Lipka**, Ing., 36 r., vedúci odboru, MsÚ Žilina, nezávislý kandidát
3. **Emanuel Píala**, 34 r., vodič odťahovej služby, nezávislý kandidát
4. **Ján Rybárik**, Ing., 53 r., geodet, nezávislý kandidát

*Ing. Juraj Kecer,
predseda Mestskej volebnej komisie v Rajci*

OSPRAVEDLNENIE

Vážení obyvatelia mesta Rajec,

AGROREGIÓN, a.s., Rajec sa vám všetkým chce ospravedlniť za nepríjemný zápach zo dňa 26.9.2018.

V tento deň sme vyvážali hydinový hnoj na parcelu Vrchná. Hnoj sme vyvážali priamo z haly, lebo nám to akurát tak termínovo vyhovovalo.

Táto zhoda termínov sa nám vyskytla prvýkrát a sami sme boli prekvapení intenzitou zápachu. Aby sa zápach nešíril ihneď sme hnoj zaorávali čo najhlbšie. Avšak týmto spôsobom zaorávanie nie je také rýchle, a preto sme v práci pokračovali aj v nočných hodinách. Na druhý deň sme to prehodnotili, a zaorávali sme to strojom so širším záberom, ale nie tak hlboko a mohli sme to prakticky ihneď po aplikácii zaorať. To sa prejavilo ihneď aj menším zápachom vo štvrtok 27.9.2018.

Z uvedených skutočností a po rokovaní s Mestom Rajec sme sa rozhodli do budúcnosti aplikovať na pôdu iba hnoj dlhšie preležaný na hnojisku a zaorávať ho budeme ihneď, reálne sa to dá zvládnuť cca do 2 hodín po ukončení aplikácie.

Ešte raz sa v mene spoločnosti AGROREGIÓN, a.s., ospravedlňujem a dúfam, že v budúcnosti sa nám bude dariť problém so zápachom čo najviac minimalizovať.

*Ing. Ľuboš Gabčík,
riaditeľ spoločnosti Agroregión, a.s.*

ČÍM ŽILI NAŠE MATERSKÉ ŠKOLY V LETE...

Ani počas letných prázdnin nezostali dvere materských škôl v Rajci zatvorené. Okrem toho, že aj v letných mesiacoch mohli deti navštevovať materskú školu, využili sa letné prázdniny aj na zveľadovanie a obnovu. Čo sa teda zrealizovalo?

ZNÍŽENIE ENERGETICKEJ NÁROČNOSTI HOSPODÁRSKEHO PAVILÓNU MŠ MUDROCHOVA

V letných mesiacoch v areáli Materskej školy na Mudrochovej ulici prebiehali práce súvisiace so znižovaním energetickej náročnosti hospodárskeho pavilónu. Budova, v ktorej sa okrem kuchyne nachádza aj jedna trieda pre najmenšie deti, nevyhnutne potrebovala obnovu. Preto Mesto Rajec vyčlenilo potrebné prostriedky z vlastných zdrojov na realizáciu stavebných úprav, ktoré boli nevyhnutné na odstránenie nežiaduceho stavu hospodárskeho pavilónu.

Dodávateľ stavebných prác, spoločnosť GFCH, spol. s r.o., realizoval v rámci letných prázdnin, výmenu a zateplenie strešného pláštá budovy, odizolovalo sa obvodové murivo, vybudoval sa drenážny systém s napojením na kanalizačnú prípojku verejnej kanalizácie. Takisto bol zateplený obvodový plášť hospodárskeho pavilónu.

Išlo o pomerne náročnú a rozsiahlu obnovu a práce. V novom školskom roku sa teda deti, ale aj pedagógovia a rodičia, môžu tešiť z vynoveného hospodárskeho pavilónu a triedy. Určite poskytnú vyšší komfort výučby pre deti aj pani učiteľky, energetické úspory (teda aj úspory financií) a v neposlednom rade treba zohľadniť aj vizuálnu stránku. V kontexte s novým oplotením, ktoré bolo realizované v tomto roku, je materská škola pekným a príjemným miestom pre realizáciu predprimárneho vzdelávania našich detí.

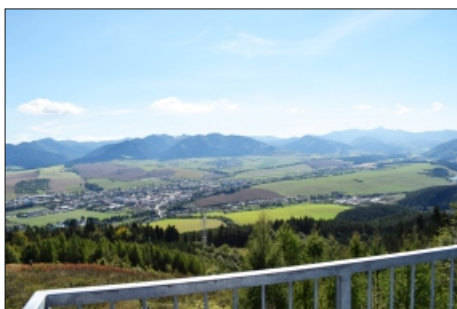

Okrem tejto najväčšej investície boli realizované aj MENEJ FINANČNE A PRACOVNE NÁROČNÉ AKCIE:

- Výmena všetkých termoregulačných ventilov vykurovacích telies vo všetkých objektoch Materskej školy na Ul. Obrancov mieru z dôvodu zvýšenie energetickej efektívnosti vykurovacieho systému.
- Výmena celého interiérového vybavenia kuchyniek pri triedach v oboch materských školách.
- Stavebné úpravy hygienických zariadení v Materskej škole na Mudrochovej ulici.
- Ďalšia bežná údržba škôlok, ktorú nemožno vykonať počas plnej prevádzky (opravy stien, interiérové nátery, drobné stavebné úpravy).

Odd. výstavby a ŽP, MsÚ Rajec
2x snímka: archív MsÚ

ROZHĽADŇA – VYHĽADKOVÁ VEŽA NA DUBOVEJ

Od septembra sa na horizonte masívu Dubová týči vyhliadková veža, ktorá bola zrealizovaná v rámci mikroprojektu Poľsko-slovenské cesty dedičstva z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020.

Vyhliadková veža – rozhľadňa, stojí na mieste pôvodnej vyhliadkovej veže, ktorá tu

stála v 20. storočí. Objekt bude slúžiť na zvýšenie využívania prírodného dedičstva, ako vyhliadková veža pre turistov a návštevníkov. Rozhľadňa dopĺňa a je súčasťou náučného chodníka *Okolím Rajeckého hradu*.

Návštevníci náučného chodníka môžu pri turistickom výstupe na Dubovú, k rozhľadni, spoznávať miestnu flóru, faunu a históriu prostredníctvom tabulí náučného chodníka, ktoré sú doplnené o nový prvok – **QR kódy a štyri nové popisy na tabuliach** turistickej trasy. Tieto poskytujú ďalšie informácie o našom kultúrnom aj prírodnom dedičstve.

Nech rajecká rozhľadňa a doplnený náučný chodník prinášajú nové možnosti rozvoja cestovného ruchu a turizmu v našej doline a nech sú lákadlom pre spoznávanie našej histórie a krajiny!

Odd. kultúry a odd. výstavby MsÚ Rajec
1x snímka: ŠZá
1x snímka: Richard Köhler

MEMORIÁL LOUISA CROSA AJ S NOVOU RAJECKOU ROZHĽADŇOU

10. ročník Memoriálu Louisa Crosa sa uskutočnil 16. septembra a Mesto Rajec sa už po druhýkrát zapojilo do tejto turisticko-aktivite ako spoluorganizátor. Podujatie mala viacero vybraných okruhov pre peších turistov a aj cyklistických nadšencov.

Jedna z trás prechádzala po náučnom chodníku *Okolím Rajeckého hradu*. Pre tento účel bola určená kontrola turistov na vrchu Dubová. Tu v nedávnych dňoch vyrástla **nová vyhliadková veža**, ako súčasť pokračovania realizovaného projektu pod názvom *Poľsko-slovenské cesty dedičstva*. Kontrolný bod bol zámerne vybraný, aby sa návštevníci podujatia mohli pokochať výhľadom do okolia Rajeckej kotliny, ale i ďalej na Považie.

Počasiť turistom prialo, o čom svedčila i účasť na podujatí. Približne o deviatej hodine sme víťali prvých turistov, ktorí k nám prišli z Dubnice nad Váhom, neskôr aj z Trenčína, Žiliny, Ružomberka, Spišskej Novej Vsi. Naj-

dlhšiu trasu k nám absolvovala turistka z Gelnice, ktorá musela prekonať skoro 250 km vzdialenosť. Spomedzi necelej stovky turistov, ktorých sme zaznamenali, boli zastúpené všetky vekové kategórie od predškolákov až po seniorov. Tešil nás záujem zúčastnených o náučný chodník, ako aj o informácie súvisiace s jeho obsahom. Všetci turisti ocenili výstup na vyhliadkovú vežu, pričom niektorí vyzdvihli nielen túto stavbu, ale aj to, že sa po chodníku mohli zastaviť a oddýchnuť si na vybudovaných odpočinkových miestach.

Každý z turistov dostal propagačný materiál o oboch projektoch a aj špeciálnu pečiatku, ktorá sa ku chodníku viaže. Treba podotknúť, že turistami bol o ňu veľký záujem.

Po skončení akcie sme odchádzali s dobrými pocitmi a presvedčením, že si cestu na novú vyhliadkovú vežu najdu aj ľudia z Rajeckej doliny.

*Ján Jasenovec,
prednosta MsÚ Rajec
2x snímka: archív MsÚ*

VYNOVENÁ MATERSKÁ ŠKOLA NA MUDROCHOVEJ ULICI

Opäť sa potvrdila stará pravda, že ak sa správni ľudia nadchnú pre spoločnú myšlienku, dokážu veľa. Už mnohokrát som ďakovala všetkým, ktorí pomohli materskej škole, a nebolo vás málo. Mnohí z vás, rodičia, ktorí ste sa zaslúžili o *Revitalizáciu školského dvora* ste odišli s deťmi do základnej školy, ale verím, že krásna myšlienka, ktorá nás spojila a urobila z nás priateľov, nás spojila natoľko, že sa budeme stretávať aj naďalej. Ešte raz vám všetkým **ĎAKUJEM!**

Nedá si nevšimnúť, že naša materská škola sa zmenila na nepoznania a našim malým drobcom a rodičom prináša úsmev na pery. Ešte koncom školského roka firma Stavebniny FAPŠO Rajec darovala 6 ton piesku do dvoch pieskovísk, ktoré sme zakryli plachtami, aby chránili pieskoviská pred nečistotami, zakopali sme tlmiace prvky pod preklápacie hojdačky a po zateplení hospodárskeho pavilónu a úpravy okolitého terénu, sme spoločne skrášlili záhony kríkmi, kvetmi a stromčekmi, ktoré zakúpilo ZRS materskej školy.

Výsledok spoločného úsilia materskej školy, Mesta Rajec, rodičov a sponzorov je úžasný – **ĎAKUJEME!**

*Bc. Miroslava Dubcová, poverená vedením MŠ
1x snímka: archív MŠ*

PREDCHÁDZANIE VZNIKU BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÉHO ODPADU V MESTE RAJEC

Mesto Rajec realizuje projekt spolufinancovaný Európskou úniou na základe podpísanej Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorého predmetom je predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov prostredníctvom obstarania kompostérov pre domácnosti. Kontrahovaná výška nenávratného finančného príspevku predstavuje 101 095,20 eur.

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním sa na ich prípravu a opätovné použitie a recykláciu, a teda podpora predchádzania vzniku odpadu.

Mesto Rajec predpokladá distribúciu kompostérov obyvateľom mesta do konca roka 2018. Zároveň, v mesiacoch október a november, budú prebiehať odborné prednášky orientované na problematiku kompostovania. Určené budú pre všetkých záujemcov a obyvateľov nášho mesta. Osobitne bude prebiehať edukačná činnosť vo všetkých školách v Rajci s cieľom vstúpiť ekologicky orientované správanie sa aj najmladšej generácii. O všetkých akciách budú občania informovaní prostredníctvom miestnych médií (mestský rozhlas, mesačník Rajčan, webová stránka mesta Rajec).

Odd. výstavby a ŽP MsÚ Rajec

NÁVŠTEVA V RÝMAŘOVE

Rodičia spolu s deťmi a riaditeľky Materskej školy na Ulici Obrancov mieru a na Mudrochovej ulici v Rajci navštívili 8. a 9. septembra mesto Rýmařov v Česku. Viacerí z nás, niektorí po prvýkrát, iní po dlhšej dobe, mali možnosť vidieť nádhernú krajinu Moravskosliezkeho kraja.

Dvojdňový zážitkový program, ktorý bol súčasťou spoločného projektu s názvom **Malí remeslníci**, pripravilo pre nás Mesto Rýmařov v spolupráci s Mestom Rajec. Zúčastnili sme sa na miestnej oslave *Drevárskych, lesníckych a poľovníckych dní*. Deti zaujala ponuka tvorivých remeselných dielní, kde si vyrobili drevené pečiatky, obrázky, loďku. S pomocou rodiča si vyskúšali vŕtanie a pílenie dreva, zatĺkanie klinec, omotávanie vlny. Videli sme výstavu modernej techniky a strojov používaných pri lesníckych prácach. Deti mali radosť aj z voľnej zábavy, ku ktorej patrila jazda na koníkoch, kolotoči, šmýkačke. Hodnotný kultúrny zážitok prinieslo sledovanie štyroch divadelných bábkohereckých rozprávkových predstavení a večerného hudobného koncertu.

Od riaditeľky miestnej materskej školy p. Jarošovej sme prijali pozvanie navštíviť *Pradědovu galériu* v neďalekej obci Jiříkov. Jednalo sa o exponáty množstva rezbárskych i ľudských zvieracích sôch vystavených vo vnútorných i vonkajších priestoroch. Videli sme tu na svete najväčší, v životnej veľkosti vyrezávaný, Betlehem. V rámci expozície sme mali možnosť využiť vyhladkovú vežu, detské ihrisko alebo aj lanovú dráhu.

V závere nášho pobytu sme navštívili jednu zo štyroch materských škôl, ktoré sa v Rýmařove nachádzajú. Všetkých nás nadchla krása a účelovosť interiérového vybavenia i netradične riešená školská záhrada. V nej sa naše deti dosýta vyhrali na preliezacích a šmýkačkových zostavách.

V mene všetkých zúčastnených ďakujem za nové poznanie a inšpiratívne nápady do našej práce!

*Jana Demeterová, poverená vedením MŠ Obrancov mieru
1x snímka: archív MŠ*

RAJECKÁ STONOŽKA

Tak, ako po iné roky, aj tento rok občianske združenie Rajecká stonožka otvorilo svoje brány pre detičky a mamičky z Rajeckej doliny. Od 18. septembra sa v priestoroch, ktoré nám poskytol Mestský úrad v Rajci, opäť na plné obrátky rozbehli cvičenia s deťmi od 5 do 36 mesiacov.

Pre tých, ktorí o nás ešte nepočuli, je tu pár slov o našom združení: občianske združenie Rajecká stonožka existuje od októbra 2014. Cieľom nášho občianskeho združenia je vytvárať pre rodičov s deťmi prítiahľivé prostredie na uskutočňovanie aktivít zameraných na rozvíjanie pohybových schopností a manuálnych zručností, fantázie a tvorivého myslenia detí, mládeže, ale aj dospelých a viesť ich k športovej aktivite v rôznych druhoch športu. Od samotného vzniku sa združenie tešilo veľkej podpore a spolupráci s Mestským úradom v Rajci. Našou najvýznamnejšou aktivitou je organizovanie cvičenia pre správny pohybový vývoj detí vo veku od 5 do 36 mesiacov. Cvičenia s deťmi a ich maminkami prebiehajú pod mojim vedením. Kvalifikáciu na rozvíjanie pohybových schopností detí som získala v centre BabySoma pod dohľadom a vedením skúsených a kvalifikovaných lektorov, ktorí sa tejto práci venujú viac ako desať rokov. Za štyri roky fungovania našich kurzov mám ako lektorka možnosť pozorovať deti a vidieť ich rásť a pokroky. Za toto obdobie prešlo cez naše centrum okolo 50 detí, z ktorých mnohé už nastúpili do materských škôl. Detičky si pri našich cvičeniach zvykajú tráviť čas v kolektíve a hravou formou robiť činnosti zamerané na ich rozvoj. Na základe spätných väzieb môžeme skonštatovať, že aj vďaka tomu sa lepšie adaptovali do kolektívov v materských školách.

Ak by som teda mala pár slovami zhrnúť činnosť a zmysel nášho združenia – *venujeme sa pohybovému rozvoju detí, čo má pozitívny vplyv na ich sociálny, duševný, ale aj fyzický vývoj*. Cvičenia sú tiež dobrým sprievodným trávením voľného času ako pre detičky, tak aj pre ich mamičky.

Pri spoločných stretnutiach si môžu mamičky navzájom poskytnúť rady alebo sa len jednoducho porozprávať v kolektíve ostatných mamičiek.

Preto si touto cestou dovoľujem pozvať všetky mamičky s deťmi, ktoré činnosť nášho združenia zaujala, nech si prídu spríjemniť deň v príjemnom prostredí a príjemnom kolektíve.

*Katarína Biela, predsedníčka OZ a lektorka
2x snímka: archív OZ*

PROJEKTY KSŠ

V predchádzajúcich mesiacoch tohto roka sa nám podarilo vypracovať tri projekty, ktoré boli následne aj schválené.

Z Operačného programu Ľudské zdroje, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu boli schválené dva projekty.

Cieľom prvého je zvýšiť inkluzivnosť vzdelávania v Katolíckej spojenej škole. Výsledkom je, že sme mohli zamestnať ďalších dvoch asistentov učiteľa pre žiakov so špeciál-

nými potrebami, celkovo ich teda máme štyroch.

Cieľom druhého projektu je využívať služby školského psychológa ako nástroj podpory inklúzie. V rámci neho sme od začiatku aktuálneho školského roka zamestnali školského psychológa.

Z Integrovaného regionálneho operačného programu, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho sociálneho fondu, štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov školy, sme uspeli s projektom Modernizácia odborných učební a školskej knižnice v KSŠ Rajec. Jeho cieľom je zmodernizovať materiálno-technické vybave-

nie odborných učební a školskej knižnice, a tak prispieť k zlepšeniu kvality výučby žiakov KSŠ. Modernizácia zahŕňa: materiálno-technické vybavenie IKT učebne, chemicko-biologickej, fyzikálnej, polytechnickej učebne a materiálno-technické vybavenie školskej knižnice.

Sme radi, že v našom tíme je stále dostatok ľudí, ktorí sú pre blaho školy ochotní obetovať aj svoj voľný čas prácou na projektoch. Ich schválenie je len potvrdením veľkého potenciálu našich pracovníkov.

Zamestnanci KSŠ

DOTYKOVÁ KRÁSA

Zážitkové učenie je to najkrajšie a najlepšie, čo vás môže v škole postretnúť. Malí družáci využili túto možnosť už v druhom školskom týždni, kedy navštívili Motýliu záhradu a ZOO Kontakt na Liptove.

Bol to ZÁŽITOK. Motýle nám poletovali nad hlavou, sadali si na naše šiltovky, tričká, farebné šaty. Očami sme vnímali neuveriteľne krehký zázrak prírody odetý do pestrých farieb tvarov a veľkostí.

Skok cez cestu a boli sme v malej, ale o to zaujímavejšej ZOO, ktorá naplno rozvinula naše dotykové, zrakové, sluchové, pohybové i čuchové vnemy. Byť pár centimetrov od levi-

čat a kochať sa ich bábätkovským spánkom – to bol ZÁŽITOK. Hladkať pelikána a počúvať klepotavý zvuk jeho zobáka – to bol ZÁŽITOK. Nechať pristáť na svojej ruke sovu – to bol ZÁŽITOK. Sedieť vo voliére s malými zvedavými

veveričkami a papagájmi, sledovať ich život zblízka – to bol ZÁŽITOK. Pohybovať sa medzi stovkou malých zajačikov, kŕmiť ich – to bol

ZÁŽITOK. Zavrieť sa do voliéry s chlpáčmi – najväčšími šelmami slovenských hôr – „malými“ šesťdesiatkilovými medvediatami – to bol ZÁŽITOK (prístupné iba dospelákovi).

A potom: nádherné babie leto, perfektná cesta s našim ujom Viťom, super rodičia s výbornou náladou a napokon – DETI V ÚPLNEJ POHODE.

ZÁŽITKOVÉ! ÚŽASNÉ!

Mgr. Jana Paulinyová + II.B,
Mgr. Andrea Šebánová + II.A
+ rodičia: MY VŠETCI ZO ZŠ LIPOVÁ RAJEC,
4x snímka: archív ZŠ

KSŠ: PRÁZDNINOVÝ TÁBOR PREDŠKOLÁKOV

Hoci sa nám nový školský rok už naplno začal, radi si zaspomíname na veselé a odдыхom naplnené prázdniny. Medzi milé prázdninové aktivity patrí denný letný tábor predškolákov.

Uskutočnil sa od 16. do 20. augusta na našej Katolíckej spojenej škole a deti – budúci prváci – mali postarané o dni plné aktivít, prekvapení a zážitkov. Deti sa prostredníctvom rôznych zábavných, pohybových hier a výletov veľa naučili a príjemne strávili začiatok prázdnin medzi kamarátmi. Aj keď počasie nebolo vždy na našej strane, podarilo sa nám navštíviť Rajeckú Lesnú a Rajecké Teplice. O výbornú stravu a pitný režim sa po celý týždeň starali naše tety kuchárky.

Všade panovala dobrá nálada a pohoda. Deti si tieto dni naplno vychutnali a tešili sa ako spolu zasadaní prvýkrát do školských lavíc.

Mgr. Jana Barteková, KSŠ Rajec
1x snímka: archív školy

KSŠ: DENNÝ TÁBOR

V Katolíckej spojenej škole v Rajci sa od 16. do 20. júla konal denný letný tábor, ktorý bol organizovaný v spolupráci s Mestom Rajec a farnosťou Rajec. Pre deti bol pripravený pestrý program.

Svoju kreativitu mohli využiť pri výrobe magnetiek a brošní z modelovacej hmoty. Ďalej si podľa vlastnej fantázie nakreslili a vymaľovali ľubovoľný motív na plátennú tašku alebo tričko. Priaznivé počasie nám počas týždňa umožnilo organizovať viaceré vychádzky do okolitej prírody. Navštívili sme sklársky skanzen vo Valaskej Belej, kde sa ešte zachováva tradičné sklárske remeslo. Videli sme, ako sa sklo vyrába, ako sa dá tvarovať, naťahovať, fúkať a ako vznikajú originálne sklenené výrobky, ktoré sme si mohli po prezentácii zakúpiť. Cestou naspäť sme sa zastavili v obci Čičmany, kde mohli žiaci obdivovať ľudovú architektúru. Tiež sme si boli zaplávať v Relax Centre v Rajeckých Tepliciach, využili sme jacuzzi a masážne trysky. A, samozrejme, nemohli chýbať rôzne športové aktivity a súťaže počas celého týždňa. O výborné obedy sa postarali naše šikovné tety kuchárky.

Ďakujeme vedeniu Mesta Rajec, farskému úradu, ktorí pomohli sprostredkovať deťom týždeň plný zážitkov a zaujímavých aktivít.

Martina Smiešková, KSŠ Rajec
1x snímka: archív školy

DORASTENCI NA ČELE TABUĽKY, MUŽI S PRVÝMI VÍŤAZSTVAMI

V predchádzajúcom období sa z mužstiev FK Rajec najlepšie darilo dorastencom, ktorí sa dostali na pozície, o akých možno ani sami pred sezónou neuvažovali. Dôležité je, že body sa darí zbierať všetkým mužstvám vrátane mužstva mužov, ktoré sa pomaly, ale isto v IV. lige rozbieha.

MUŽI

Po tom, čo si muži v prvých troch vystúpeniach v štvrtej lige nepísali ani bod, to s ich tabuľkovým postavením nevyzeralo vôbec dobre. V domácom zápase proti Rosine však konečne premenili šance a súper napokon odchádzal z Rajca s výpraskom. Následne sa našim mužom po prvýkrát podarilo bodovať aj vonku, keď zo Žabokriek doviezli bod po remíze 2:2. Táto remíza však trochu mrzí, keďže sme v tomto zápase určite mali na viac. Dôležité bolo ďalšie domáce víťazstvo proti Tepličke nad Váhom najtesnejším rozdielom 1:0. Na pôde Makova sme neuspeli a prehrali 3:1. Čestný úspech Rajca v tomto zápase zaznamenal Michal Dražno.

Miniséria troch zápasov bez prehry pomohla mužom odlepiť sa z dna tabuľky. Po siedmych odohratých zápasoch majú 7 bodov a patrí im 11. miesto. To budú môcť vylepšiť, ak zvládnu dôležité zápasy so súpermi zo spodnej polovice tabuľky, ktoré na nich čakajú. V týchto zápasoch už nebudú môcť počítať so službami Braňa Očka, ktorý sa po zápase proti Rosine rozhodol vo svojej kariére pokračovať v Stráňavách.

Výsledky mužov v predchádzajúcom období

FK Rajec – OŠK Rosina 6:1, góly: Martin Kordiš 2 (druhý z 11 m), Dominik Rybár, Michal Dražno, Branislav Očko, Martin Košút. FK Slovan Žabokreky – FK Rajec 2:2, góly: Ladislav Person, Maroš Miko. FK Rajec – OFK Teplička nad Váhom 1:0, gól: Ján Jetko. ŠK Javorník Makov – FK Rajec 3:1, gól: Michal Dražno.

DORAST

Dorastenci sa po slabšom štarte do súťaže rozohrali a po prvých dvoch zápasoch, v ktorých získali len jeden bod sa im podarilo uspieť v nasledujúcich šiestich kolách naplno. To ich katapultovalo na čelo tabuľky, ktorú vedú zásluhou lepšieho skóre pred Makovom. Práve tento

súper ich však preverí v najbližšom domácom zápase. Strelecky sa najväčšou mierou na víťazstvách Rajca zatiaľ podieľali Peter Cúg a Leonard Pavol Dávidík, ktorí strelili zhodne po 8 gólov. Dobrú streleckú formu má takisto Daniel Hnáth, ktorý zaznamenal 5 gólov. V bráne dorastu sa vo všetkých víťazných zápasoch predstavil Marek Hanuliak, ktorého príchod vyriešil otázku, ktorý dovtedy visel nad brankárskym postom. V najbližších zápasoch by mali pomerne úzky káder dorastu rozšíriť aj Jakub Chupáň, ktorý sa vracia po zranení členka a Radoslav Majerčík, ktorý prichádza z Rajeckých Teplíc, ktoré odhlásili dorast zo súťaže.

Výsledky dorastu v predchádzajúcom období

OFK Teplička nad Váhom – FK Rajec 2:5, góly: Leonard Pavol Dávidík 3, Peter Cúg 2. FK Rajec – ŠK Cementáreň Lietavská Lúčka 3:2, góly: Patrik Kašuba 2, Leonard Pavol Dávidík. TJ Tatran Oščadnica – FK Rajec 2:4, góly: Peter Cúg, Martin Šimko, Daniel Hnáth (11 m), Leonard Pavol Dávidík. FK Rajec – TJ Slovan Skalité 7:0, góly: Leonard Pavol Dávidík 3, Daniel Hnáth, Peter Cúg, Ján Škorvánek, Ľuboš Kľučka. FK Rajec – ŠK Štiavnik 6:0, góly: Peter Cúg 3 (prvý z 11 m), Daniel Hnáth, Martin Šimko, vlastný. TJ Fatran Varín – FK Rajec 2:3, góly: Samuel Hulín, Daniel Hnáth, Daniel Turanec.

STARŠÍ ŽIACI

Starší žiaci odohrali najskôr napínavý zápas v Staškove, kde si vybojovali cenný bod až dvoma gólmi v posledných minútach. Zápas napokon skončil nerozhodným výsledkom 4:4. Následne doma deklasovali ŠK Čierne vysoko 8:1, pričom Pavol Horník v tomto zápase zaznamenal až päť presných zásahov. Následne starší žiaci vybojovali tri body aj v náročnom zápase v Radoli, ktorú zdolali 1:2. Sklamaním bola následná domáca prehra 1:2 s Oščadnicou a starším žiakom nevyšiel ani zápas v Tepličke, ktorej podľahli 3:1. Zápasová bilancia starších žiakov štyri výhry, jedna remíza a tri prehry čo ich momentálne radí s 13 bodmi na 7. miesto tabuľky. Najlepším strelcom Rajca je Pavol Horník s 11 gólmi, ktorý sa zároveň delí o prvé miesto aj medzi najlepšími strelcami v rámci celej súťaže.

MLADŠÍ ŽIACI

Mladší žiaci sa po smolnom začiatku súťaže, keď podávali dobré výkony, no neboli za ne odmenení výhrou, rozbehli. Najskôr prišla tesná výhra 4:5 vo vyrovnanom zápase v Staškove. Následne doma porazili ŠK Čierne vysoko 11:0. V ďalšom zápase v Radoli síce podľahli domácim 3:1, no o týždeň rovnakým výsledkom zdolali doma Oščadnicu. Výhrou 4:9 v Tepličke nad Váhom sa vyšplhali na pekné 6. miesto v tabuľke. V ôsmich zápasoch doposiaľ zaznamenali štyri výhry, jednu remízu a tri prehry. Najlepším strelcom mladších žiakov je s 9 gólmi Pavol Jánošík.

Robo Michalec; 2x snímka: archív FK

MESTO RAJEC ĎAKUJE

Františkovi Kubinovi za autorskú výstavu olejomalieb

OZ Aplauz za výstavu Kordovánky – premeny

Ladislavovi Fapšovi za autorskú výstavu Drôtený svet

Slovenskému zväzu záhradkárov – Pridomový záhradkár v Rajci za výstavu ovocia, zeleniny a kvetov

inzercia

NAJMODERNEJŠIE TECHNOLOGIE UŽ AJ U RAJECKÝCH ZUBÁROV

Vďaka moderným technológiám a šikovným lekárom získavajú ľudia v Poliklinike v Rajci príjemný pocit, že je tu o nich dobre postarané.

Na základe vstupnej zubnej prehliadky, ktorej súčasťou sú aj snímky panoramatického röntgenu, vie ošetrojúci lekár vypracovať liečebný a rozpočtový plán a oboznámiť pacienta s tým, čo všetko absolvuje a aká bude cena za ošetrovanie. Počas ošetrovania v ordinácii zubných lekárov, pacient v zubnom kresle leží, čo je pre pacienta pohodlné a navyše sa tým výrazne znižuje riziko zníženia krvného tlaku a prípadnej nevoľnosti. Lekár a jeho asistentka pri kresle sedia na pohodlných stoličkách a úspešná liečba spočíva aj v logickom usporiadaní inštrumentov v ordinácii, aby personál nemusel odchádzať od pacienta. Samozrejmosťou v zubných ambulanciách v Rajci je tiež maximálna hygiena a sterilné prostredie. Ordinácie používajú lupové okuliare, pomocou ktorých dokáže lekár vykonávať precízny výkon. Pacienti sú ošetrovaní high technológiami, ktoré sú synonymom bezbolestného ošetrovania najmodernejšou technikou.

Pacienti odchádzajú od zubára nielen bez traumatizujúceho zážitku z ošetrovania, ale aj s cenou za ošetrovanie, ktorá nie je určite vyššia ako vo väčšine zubných ambulancií v Žiline či iných okresných mestách.

Vladimír Dubec
1x snímka: archív MsÚ

V ŽILINE VZNIKOL ODBOR PREVENIE KRIMINALITY

Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť je Národný projekt, ktorý vznikol za účelom upozorniť občanov na praktiky a nástrahy všedného dňa, ktoré im môžu zneprijemniť život v oblasti ochrany a zabezpečenia majetku či ujmy na zdraví.

Koordinátor prevencie kriminality by mal aj v Žilinskom samosprávnom kraji prispieť k zlepšeniu preventívnej činnosti, ale predovšetkým k zníženiu rôznych spoločensko-patologických javov a eliminácii príležitostí na páchanie trestných činov. Cieľom projektu je predovšetkým uľahčiť situáciu obetiam trestných činov a pomôcť im nájsť vhodné riešenie. Práve preto zriadilo Ministerstvo vnútra SR kanceláriu koordinátora aj v Žiline, rovnako ako aj vo všetkých krajských mestách na Slovensku.

Pomoc koordinátora a jeho asistentov môže vyhľadať každý, kto sa stal obeťou trestného činu, ale aj každá potenciálna obeť. Úlohou pracovníkov kancelárie kontaktného bodu je pomôcť všetkým, ktorí to potrebujú, a to nielen prostredníctvom poradenstva. Priblížia im možné právne kroky alebo odporúčia psychologickú, právnu či inú odbornú pomoc. Pracovníci pomôžu obetiam alebo potenciálnym obetiam nájsť vhodný spôsob riešenia problému a pomôžu im zvládnuť všetky potrebné kroky pre zlepšenie ich situácie.

Kancelária kontaktného bodu poskytuje:

- konzultácie a poradenstvo
- informačno-osvetové aktivity v oblasti prevencie
- preventívne besedy, diskusie pre zraniteľné cieľové skupiny

Pomoc koordinátora nájdete už koncom roka 2018 v kancelárii kontaktného bodu **V BUDOVE OKRESNÉHO ÚRADU V ŽILINE**, Janka Kráľa 4. Neskôr by sa kancelária mala presunúť do Klientského centra na Vičincoch.

Ministerstvo vnútra SR

TEÓRIA ČÍSEL – PORADOVÉ NÁSOBENIE

Z informácií z prvého príspevku by ste sa mohli spýtať: „Prečo vieme z radu nepárnych čísel vypočítať akurát druhé mocniny?“ Túto otázku vám zodpovie metóda poradového násobenia.

Pre ozrejmienie – poradové násobenie mení súčin dvoch čísel na ich súčet. Spôsob výpočtu som nazval poradovým násobením preto, lebo za prvý činiteľ súčinu píšeme bodku. Bodka má v tomto prípade veľký význam. Určuje nám, koľko sčítancov párných alebo nepárnych čísel musíme pri súčte použiť tak, aby sme vyjadrili súčin dvoch čísel. Jediné, čo si treba zapamätať, je to, že k rozdielu dvoch číselov pripočítame vždy číslo 1.

Príklad: $5 \cdot 7 = (7 - 5) + 1 = 3$

Súčet rozdielu plus jeden je prvým sčítancom súčtu. Z toho vyplýva, že prvý činiteľ súčinu by malo byť menšie číslo, ako druhý činiteľ. Prvý činiteľ s bodkou nám určí počet sčítancov. (z príkladu je to päť sčítancov). Podľa pr-

vého sčítanca zistíme, či sa jedná o rad nepárnych alebo párných čísel, ktorým vyjadríme daný súčin.

Ukážka: $5 \cdot 7 = 3 + 5 + 7 + 9 + 11 = (3 + 11) + (5 + 9) + 7 = 14 + 14 + 7 = 35$

Tí bystrejší prídu na to, že táto metóda jeden činiteľ súčinu zdvojnásobí a druhý podelí dvojku.

Ukážka: $5 \cdot 7 = 14 + 14 + 7 = 2,5 \cdot 14 (5 : 2) \cdot 7 \cdot 2$

Pozoruhodné na spôsobe výpočtu je to, že vieme predpovedať počet sčítancov, ktoré potrebujeme k tomu, aby sme vypočítali správny súčin cez súčet radu nepárnych, či párných čísel.

Vráťme sa však k odpovedi na otázku vyslovenú na začiatku. Všeobecný popis poradového násobenia už poznáte. Preto nie je problém vypočítať hocikáku druhú mocninu. Nakoľko je súčin dvoch rovnakých čísel dru-

hou mocninou, ich rozdiel je vždy rovný nule. Z toho vyplýva, že každá druhá mocnina musí začať číslom jedna. V prípade druhých mocnín sa tak jedná vždy o rad nepárnych čísel začínajúcich sčítancom jedna. Prvým krokom výpočtu je určenie si prvého sčítanca.

Príklad: $7 \cdot 7 = (7 - 7) + 1 = 1$

Pokračujeme ďalej v súčte siedmich nepárnych čísel:

$7 \cdot 7 = 1 + 3 + 5 + 7 + 9 + 11 + 13 = 3 \cdot 14 + 7 = 42 + 7 = 49$

Dá sa povedať, že si pri výpočte druhej mocniny vyberáme z radu prirodzených čísel číslo, ktoré má čestné miesto v rade týchto čísel, pretože na prvý pohľad označuje zároveň počet sčítancov potrebných k správnej výpočtu druhej mocniny.

Rad párných alebo nepárnych čísel sa využíva vo výpočtoch Fourierových radov a transformácií, ktoré pojednávajú o akustickom prenose signálu zvuku.

Miroslav Židek

VÝLET DO BANSKEJ ŠTIAVNICE

Dôchodcovia denného centra Rajec sa 11. septembra vybrali na výlet do Banskej Štiavnice.

Autobus zaparkoval pod Novým zámkom, ktorý slúžil ako protiturecká strážna veža. Z parkoviska bol krásny výhľad na kalváriu, farský kostol, botanickú záhradu a komplex štyroch budov Baníckej a lesníckej akadémie. Smerom do mesta sme prechádzali okolo klopačky, na ktorú klopaním zvolávali baníkov do práce. Slúžila aj na iné účely a dnes je tam čajovňa. Ďalej sme sa premiestnili na Námestie Svätej Trojice, kde nám pani sprievodkyňa vyrozprávala príbeh Andreja Sládkoviča a Maríny. Dnes si na dom Maríny môžu zamilovaní zavesiť svoj zámok lásky. Ďalšou zastávkou mal byť najväčší pohyblivý betlehem na Slovensku s baníckou tematikou, ale pre čerpanie dovolenky pracovníkmi sme ho nevideli. Oproti radnici sme mali možnosť vidieť reliéf keramických plastiek s erbom a pamätnými tabuľami. Stúpajúcim chodníkom sme sa znovu premiestnili na hornú časť Trojičného námestia, odkiaľ sme videli niekdajšie významné budovy postavené v 15. a v 16. storočí.

Za nimi na strmom svahu bolo vidieť domčeky, ktoré dostali názov štokovce. Tu vznikli aj niektoré kuriozity a výnimočnosti ako: koza uviazaná o komín, býk v komíne, voda tečie po moste, poschodie a prízemie si vymenili úlohy a dve kuriozity s hodinami. Potom pri Trojičnom štípe sme si urobili spoločnú fotografiu a po dvojhodinovej prehliadke Banskej Štiavnice sme išli na obed do blízkej reštaurácie. Po obede sme sa premiestnili do kaštieľa a múzea vo Svätom Antone. Po prehliadke kaštieľa sme sa na spiatocnej ceste zastavili v Turčianskych Tepliciach, kde sme sa mohli poprechádzať, občerstviť sa a s čerstvo napečenými kúpeľnými oplátkami sme sa vrátili domov.

Na ďalší deň sme mali posedenie pri hudbe v dennom centre. To oslavovali svoje meniny Márie. Po uvítaní a zhodnotení predchádzajúcej akcie, predsedníčka zablahožela jubilantom k ich sviatku, vzdali sme úctu dvom zomrelým členom minútu ticha a nasledoval slávnostný prípitok. Po dobrom obede sme si pri hudbe mohli zaspievať a zatancovať. Tí, ktorí boli na zájazde mohli porozprávať svoje zážitky a podvečer sme sa spokojní pobrali ku svojim rodinám.

Viera Jandušíková, predsedníčka Klubu dôchodcov, d.c., Rajec
1x snímka: archív KD

**MESTO RAJEC VÁS POZÝVA
NA VÝSTAVU**
ZÁZRAČNÁ JESEŇ
PRÁCE ŽIAKOV ZŠ LIPOVÁ
3.10. – 5.11.2018
Výstavná sieň Radnice v Rajci

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Jubilanti – október 2018

65 rokov
Mária Huljaková
Ján Kráľ
Šimon Pastierčín

85 rokov
Vendelín Tužinčín

70 rokov
Emília Vdovičiková
Antónia Pecková
Jozef Kozárec

87 rokov
Anton Pekara

75 rokov
Štefánia Juríčková
Milan Vanák
Mária Cibulková

91 rokov
Štefan Smieško

81 rokov
Miroslav Židek
Anna Porubčanská

93 rokov
Johana Žideková

94 rokov
Magdaléna Golierová

Srdečne blahoželáme!

Narodil sa

Tomáš Bodnár – máj
Jakub Štepo – máj
Ján Kasák – jún
Rebeca Habrúnová – júl
Viktória Novosadová – júl
Filip Melicher – júl
Tadeáš Zmrhala – júl
Tamara Polačeková – august
Olivia Lacková – august
Lucia Gáborová – august
Hugo Pauliny – september
Michaela Kráľová – september
Lenka Masárová – september

Zosobášili sa v Rajci

Martina Pekarová a Pavol Urík – 1.9.2018
Mgr. Veronika Zafková a Ing. Dominik Toman
8.9.2018
Eva Veselá a Martin Gaňa – 8.9.2018
Magdaléna Pažická a Dávid Poliak – 8.9.2018

Opustili nás

Jozef Jančovič 1941 – 1.9.2018
Teofil Bírik 1931 – 1.9.2018
Mária Slyšková 1933 – 2.9.2018
Štefan Pekara 1948 – 5.9.2018
Ján Chodelka 1935 – 9.9.2018
Štefánia Mihalová 1938 – 14.9.2018
Ján Štefík 1964 – 26.9.2018
Bohuslav Michalides 1943 – 30.9.2018

Uverejnené so súhlasom menovaných osôb alebo rodinných príslušníkov

MATERSKÉ ŠKOLY V RAJCI V SPOLUPRÁCI S MESTOM RAJEC
PRI PRÍLEŽITOSTI DŇA MATERSKÝCH ŠKÔL NA SLOVENSKU
VÁS POZÝVAJÚ NA

RAJECKÝ LAMPIÓNOVÝ SPRIEVOD

PONDELOK **5.11.2018**

o **17.00** hod.

Námestie SNP

V PRÍPADE NEPRIAZNIVÉHO POČASIA
VÁS BUDEME O ZMENE TERMÍNU VČAS INFORMOVAŤ

Počas podujatia budú zhotovované obrazové záznamy.
Svojou účasťou na podujatí súhlasíte s ich použitím pre verejné šírenie na propagáciu.

MESTO RAJEC ORGANIZUJE

DOBROČINNÚ ZBIERKU

15.10. - 19.10. 2018
pondelok piatok

8.00 - 17.00 hod.

KLUBOVŇA

ODDELENIA KULTÚRY MESTSKÉHO ÚRADU RAJEC

- ☞ letné a zimné oblečenie (dámske, pánske, detské)
- ☞ nepoškodená obuv všetkých druhov
- ☞ deky, uteráky, utierky, záclony, posteľná bielizeň (plachty, obliečky)
- ☞ nepoškodené hračky
- ☞ nepoškodené potreby do domácnosti (hrnce, poháre...)
- ☞ látky minimálne 1 m² (nie odrezky a zvyšky)

**BENEFIČNÝ
KONCERT
PRE ĽUDI
V NÚDZI**

**19. NOVEMBER
2018
O 17:00 HOD.**

**BÁBKOVÉ
DIVADLO
V ŽILINE**

Jana
**Martin
Repán**

**TAŽKÁ
MUZIKA**

Koncert je súčasťou Infokampane **Domáce násilie ubližuje všetkým**. Výťažok z benefičného koncertu je určený na pomoc členom rodín ohrozených domácim násilím alebo inou krízovou situáciou, na pomoc osobám so zdravotným alebo sociálnym znevýhodnením.

VSTUPNÉ 10 €

PREDPREDAJ VSTUPENIEK:
v pokladni Bábkového divadla v Žiline
online na www.anoprezivot.sk
v cukrárni RAJECKÉ RADOSTI - budova penziou Antik, 0911 534 895

Podujatie pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja (Erika Južinovej)

inzercia